

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in 2
Strata Morarilor Nr. 18.
Scrisorile nefrancate nu se vor primi decat numai de la corespondenti regulari ai „Federatiunii.“ Articlii trimisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicii, literaturii, comercialu si economicu.

Va esfi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pentru Tofaleni

Fagarasiu, 9 nov. 1869.

Onorab. Domnule Redactoru!

Bine voiesce a da locu, in colonele stimatei „Federatiuni“, consemnatii urmatorilor Domni cari, in urma rogariei mele, au binevoit u a-si intinde ajutoriele pentru nefericitii din Tofaleu:

Basiliu Tamás 2 fl., Nicolau Sustai 2 fl., Iovianu Stoica 2 fl., Iosifu Poparadu 1 fl., Daniele Gremonoia 1 fl., Nicolau Apu 1 fl., Stoichitia 30 cr., Ioanu Gogonea 50 cr., Iosifu Botezanu 1 fl., Isidoru Bunea 50 cr., Gregoriu Maeru 50 cr., Kraft 50 cr., Hertel 30 r., Caballini 1 fl., Daniele Kreuz 50 cr., Ioanu Antonelli 2 fl., Chiserianu 40 cr., Ioanu Haner 1 fl., Henricu Schul 50 cr., Georgiu Aiseru 1 fl., Michaelu Popu 50 cr., Basiliu Popu 1 fl., Nic. Toma 50 cr., George Sente Comanariu 40 cr., Ioanu Romanu 5 fl., Georgiu P. Fogarasi 60 cr., si subscrisul 5 fl. v. a.

Sum'a totala 32 fl. v. a. s'a tramsu, cu consemnarea originale, Domnului Zacharia Boiu la Sabiu, in sensulu apelului din 117. alu „Federatiunei.“

Georgiu Fagarasianu, m. p.
primariu cetății Fagarasiu.

Sigetulu Marmatiei, 8 nov. 1869.

Onorab. Redactiune!

Te rogu s'e aveti bunetate a primi urmatoriele oferte pie pentru ajutorirea sermanilor Tofaleni, de la: d. Mihailu Pavelu vicariu 2 fl., Dr. Ioanu Mihály 5 fl., Vasiliu Iadianu 2 fl., Cornelius Batinu 1 fl., Nicolau Ioddy 1 fl., Sigismundu Ciplo 2 fl., Ioanu Busitia 1 fl. Sum'a 14 fl. v. a.

Ioanu Busitia, m. p.
Prof.

Suatu in favorulu Tofalenilor.

Tote diuariele romane, din coce si din colo de Carpati, au datu spresiune viua compatimirei loru la sortea nefericitilor Tofaleni; contribuirile se continua neintreruptu cu unu zelu intr'adeveru romanu. Singuru „Romanulu“, carele senti numai decat suferintele fratilor s'e, devenite victime justitiei magiare, adună pana in momentulu de fatia aproape la 5000 fl. v. a.; cele-lalte diarie romane inca facu totu ce li este possibilu pentru a alină sortea trista a acestoru fintie maltratate. Suferintele ne unescu pre toti. Se pot spera, c'e se va adună una suma considerabile.

Ce este de facutu cu banii contribuiti? Este ore consultu, s'e se imparta toti banii intre acei individi amariti si asiè ajutorarea s'e fia numai momentana, seu c'e comitetete infinitate pentru adunarea ofertelor s'e imparta de-o cam data numai atat'a, catu va fi de lipsa pentru a scapa pre aceste victime de fome si frigu, si cu restulu, care se va spori inca, s'e cumpere una mosia, unde s'aru potè colonisà tote familiele espose si asilie, si asiè li s'ar' asigurà starea materiale si pentru viitoru?

Redactiunea diariului „Federatiunea“ primește opiniunea acelor'a, cari dorescu s'e se cumpere una mosia pentru colonisarea Tofalenilor, si din acestu punctu de vedere saluta ide'a emisa prin „Gazet'a Trans.“, ca acesta colonia s'e fia numita „Traian'a Libera.“

Credindu, c'e esecutarea acestui consiliu nu poate s'e fia decat favorabile atat' in partea sa materiale, asigurandu prosperarea in viitoru a Tofalenilor, catu si pentru reminiscentie istorice ce numele acelei colenie ar' redesepti: redactiunea acestui diariu doresce, ca diferitele comitete, punendu-se in atingere in acesta pri-vintia, s'e imbratisieze ide'a esprimita mai susu.

Red. Federatiunei.

Pest'a, 13 1 nov. 1869.

Cum c'e spiritele nu se liniscescu, cum c'e situatiunea devine din ce in ce mai negra, nu se poate ascunde. Rescol'a din Dalmatia, necum s'e fia sugrumata, ci este mai seriosa, si daca va mai durà sistemulu politici nlu Austro-magiarilor, avemu s'e ajungemu una catastrofa d'intre cele mai infioratorie. Slavii de la media-di, de-si pana acumu nu au luat decatuna una pusetiune de totulu passiva fatia cu rescol'a din Dalmatia, inse simpatiele loru catra acesta rescola crescute pre di ce merge. Eca ce se scrie din Belgradu (Servia) unui diariu francesu:

„Nu credeti, c'e noi amu si indiferinti catra miscamentulu insurectiunalu din Dalmatia; nu, nece decatuna; c'e-ci, mai multu decatuna ori si cine, noi suntemu interesati de-a dreptulu de a ne ocupà de acea rescola, mai vertosu de candu e vorba s'e se permita Austriei de a transporta trupe prin Bosni'a si Ercegovin'a. Guvernul nostru are una tienuta forte intiepta in acesta afacere; elu nu s'a spariu si n'a facutu inca nece unu pasiu ne-socotitu; elu s'a multiumitu d'a asteptà evenimentele, resolutu cu taria d'a face candu va fi de lipsa, si, fiti convinsi, guvernul Serviei va si face cu totu-a-d'insulu la momentulu datu.“

Eca dara, c'e ace'a de ce se temean ierusalalta-ieri cavalerii politici austro-magiari, adeca de una rescola generale a Slavoru de la media-di, s'e devina mane poimane fapta. Dreptu ca, dupa spunerea diurnalelor oficiale, tienut'a Muntenegrului este cam reservata pana acumu, inse garantà-voru honvedii magiari, c'e Muntenegrul va remanè totu passivu? Garantà-voru acumu dupace, fiindu tramsi in Dalmatia contra rescolatilor, nu mai sciu a se reculege, c'e ci nu poture resiste nece armelor victoriose a le insurgenilor nece duritiei elemintelor? „Muntenegrule! audi tu strigatulu libertatii nostre? Fratilor din Ercegovin'a, auditi voi sgomotulu batalie? S'e sciti c'e noi suntemu numerosi si resoluti. S'e sciti, fratilor, c'e noi ne luptam pentru una mare causa, noi ne luptam pentru independint'a nostra, carea ni este mai scumpa decatuna viet'a.“ Cetitorii nostri si-voru aduce a minte de aceste cuvinte, adresate prin insurginti fratilor loru Muntenegrini si Ercegoviniani; acestu strigatulu alu fratilor catra frati potu s'e exercite, mane poimane, una atractiune magica, prin carea toti slavii de la media-di si-voru dà man'a intr'una lupta comună.

Cu tote aceste, austro-magiarii nostri se sentescu ca in paradisu, ei credutu s'e pusetiunea loru nu se poate elutinà. In locu de a impacà spiretele, in locu de a-si corege gresiel'a, fara amenare, ei mergu totu pre calea inceputa, si nu voiescu a face una cale noua. Ba, presentiendu a buna-sema catastrofa, ei se intr'unescu si sperez a o bravă, „Ellenor“, unu organu destulu de importantu al partitei opuseniunialu, constata in unulu din numerii s'e mai recenti, c'e „partimele de partida in diet'a Ungariei sunt aproape de a fi stinse“, c'e „partidele se apropia“ si c'e „in curentru se va dovedi acest'a prin fapte.“ Nu cum-va ore, fratii magiarii voiescu a se pregati pentru furtun'a ce-i amenantia? Nu cum-va prevedu ee-va ca in 1848? Daca este asiè, noi li-amu svatul s'e nu si puna totulu in jocu si s'e nu dicea: „Ve banque!“ c'e-ci ei se potu apera numai cu mintea, si nece decatuna cu poterea; inse acesta minte trebuie s'e fia apoi rece, libera de orice patime, din cari elementulu magiaru, spre nenorocirea sa, posiede una abundanta atat' de mare.

Noi voimur ince a capacita pre necapacitati. Tempus et oleum perdimus. C'e ci sciri mai noue ni anuncia, c'e ambe guvernele, celu vienesu si celu magiaru, au decisu desarmarea totale a Confinielor militari si c'e se voru tramite trupe magiare de honvedi, sub alu caroru presidu granicarii voru avea a-si depune armele pana in 6 decembrie. Diariul, de unde se scoserau acesta informație, dice c'e are deplina incredere in person'a carea i-o comunică.

Cetitorii nostri cunoscu acumu si mulatiunea Confinielor militari, cunoscu protestele granicariilor relative la provincialisarea teritoriului loru. Nemultumirea este atolo generale. Mai ramane inca, ca honvedii magiari s'e presente intre granicari si s'e-i provoce; „Depuneti-ve armele!“ In acestu casu ar' relativ numai decatuna anulu 1848 cu tota furi'a lui. Nu trebuie nimene s'e evite mai tare una rescola generale decatuna Magiarii insi-si. Dorere, c'e ei nu vedu inca acesta necesitate.

La cestiunea regularei fruntariei transilvane.

(Finis.)

„Comisiunile esira in 18 sept. la faca locului, si numai atunci comissariul guvernialu Greg. Béldi ceru desluciri de la Zagoniani, cari au fostu tramsu ministeriului datele loru. Este lucru curiosu, crede „Hon“, c'e comissariul regescu, in locu de a presinta datele memorate, areta una conveniune internatiunale, care, dupa cum se a fira, aru si staverita resultatalu regularei fruntariei, mediulocita in 1792 din partea curtilor de Vien'a si Stambolu, pentru a restitu starea din 1788 a otarului stramutat pria resbelulu inchiatu cu pacea de la Sistova.

„Acesta conveniune s'u presinta in originalu comisiunii zagoniane, care face urmatoriele exceptiuni, contra ei: Nu recunoscem autenticitatea acestui documentu, peatre c'e comparandu subscriptiunile nominali, din textulu scrisorii se vede, c'e nrul 28 din lun'a lui Augustu 1792 nu s'a seris in unulu si acela-si tempu cu subscriptiunile nominali de Stojanich si Kalliani, cari semena un'a cu alta intra atat'a in catu se poate dice, c'e sunt scrise de un'a si acela-si mana; in fine documentulu este provedita cu sigilie negre private, cari inca se arata a fi din tempuri mai noue.

„Dar' chiaru presupunendu, c'e se va dovedi autenticitatea documentului, acestu-a este illegale si nullu din punctul de vedere alu legilor nostre de dreptu publicu. Pentru c'e, de candu strabunii nostri (sceni) ocupara acestu pamant, amu traitu totu-de un'a si estu-modu si in 1792 sub scutulu legilor constitutiunali, dupa cari principale Transilvaniai, conformu juramentiului senu, nu potea s'e inchiae tratate publice si s'e instraineze confinie tieri fara invorea reprezentantei natunci. Stojanich si Kalliani ince subscrisea documentulu cu sigilie negre private, cari inca se arata a fi din tempuri mai noue.

„Acesta ambulatune confinaria — daca s'a facutu? nu s'a executatu nece una data, fiindu c'e a fostu illegale; guvernul inca n'a recunoscutu-o; acesta se vede din mapele sale oficiale, din procesala verbalu suscepitu in faca locului la 1853, si din impregurarea, c'e elu a contrasu contributiune dupa acela teritoriu. Scopulu conventionei memorate a fostu, dupa cum se dice, a restitu otarele in starea loru din 1788, noi ince amu adeverit, c'e compozesoratulu Zagonianu ea posesoratu secuia si nu ea romanu a posediutu inca la 1784 acela teritoriu. Comisiunea zagoniana a dovedita prin urmare, c'e muntii Bota-Mare si Mica apartinu teritoriului unguru, c'e li-

Pretul de Prenumeratii
Pre trei luni . . . . . 3 fl. v.
Pre sase luni . . . . . 6 fl. v.
Pre anul intregu . . . . . 12 fl. v.

Pentru Romani:
pre an intregu 40 Lezi n. = 164 v.a.
" 6 luni = 20 " = 8 " " "
" 3 " = 10 " = 4 " " "

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tax'a timbra peatura fizice care publicatii separate. In locu deschis
20 cr. de linia.
Un exemplu costă 10 cr.

ni'a despartitoria o formă de Răsiorulu-Prințului, că composesoratul Zagonianu a posiedutu teritoriul din cestiu și mai în tempu de unu secolu săra fi conturbat, că romanul Paltinianu a posiedutu, pana la încercările din 1868, numai muntele Tihoro, în fine, că Zagonianii a solvitu de la 1850 pana la 1868 contributiunea grea după acelu teritoriu.

„Pro basa acestoru a Zagonianii tienura in 24 oct. adonarea, în care decisera unanimu, că vor ur cere că pre guvernul unu naționalu (unguru), ca să nu concedă scirbarca fruntașilor utierei, și să despuna, că composesoratul Zagonianu să-si pota posiede și de aci înainte posessiunea întrăga în această patria precum a posiedutu o si pana acum.“

Ecă temeinile juridice pre cari „Hon“ și radica exceptiunile sale contră lucrătorilor comisiunii internaționale; nu eunoscemai de aproape starea lucrului și prin urmare ne retinem de a face nescari observațiuni din partea noastră; dacă amă avă la mana raportul și din partea comisiunii romane, numai atunci amă pot judecă, de sunt juste exceptiunile ungurilor, cari adeseori nu se sfiescă a întinde dominiulu coronei ungure pana la Mareea Negră.

D'in patri'a lui Dragosiu, 8. nov. 1869.

Viu a comunica lectorilor „Federatiunei“ unu aciv constitutiunalu magiaru. Junulepoetul d'in România, dlui Ion tia Badea cu tramisu de la societatea literarie „Orient“ pentru a culege poesie poporali din România ciscapatina, sù prinsu in 3 l.c. in satulu Barbesci, unde dsa petrecă cu scopu de a cunoase productele genialu poporului nostru, de unde apoi sù transportat la Sighetu și inchis in casarmă haiduciloru. Două oficiali unguri, jurasorii și comisarii de securitate, executara această procedere prescrisa de unu ordinu ministerialu, care demandă, că tenerulu poetu, fiind agentu (!) alu României libere, să fie prinsu ori unde s'ară astăzi.

Ei bine, prinsu si arestatu ca unu hotiu, elu fù desbracatu si ceretata pana la piele, de n'are proclamatiuni ori alte acte politice, rebete etc., dar' n'affara la elu de cătu mai numai nescă poesie de totu de parte de a pot produce ce-va suspiciune in contră lui. Această inse n'a costu destul, stapanii nestri lu strimtorira cu una multime de iatrebări si iscodiri, instruirea procese verbale in limbă ungură, si lu silira a le subserie săra ca d'insula să scia, ce s'a seris in ele. In urmă urmelorū ne potențu-i astăzi vre-o vina, lu tramesera in 8 l.a. la Satu Mare pentru a fi înrolat in armata osirungura.

Am să mai spunu, că dlui dr. Ionu Mihali, audiendu de nedemană procedere a organelorungure, a scosu, sub garanția sa, pre prisonieru din localitatea haiduciloru, si conducundu-lu in localitatea propria, l'a-

*) Numai in Ostrunguria strainul nu poate fi securu de persecutiuni si maltratari; dar' mai alesu fratii nostri din România libera cari cutesă a pune piciorul pre patru numită astădi alu coronei lui Stefanu, fia pregătiti pentru a fi tractati si maltractati ca totu atati-a aginti, emissari etc. Si legionele de spioni si aginti ostrungi cutriera România nepuniti! Red.

d'in anulu 1784 ce au fostu ele? de că nu celu mai solemn protestu pusu in favoarea drepturilor omenesci si ale poporului, unu protestu acestă, carele a precesu cu 5 ani prochiamarea drepturilor omenesci in Francia. Noi inse scimus bine ce a costat chiaru si pre Francia reajisarea acelora drepturi, precum si că cu tota solidaritatea poporului francez si in mania gigantelor sacrificie aduse pre altariulu patriei, ea cadiu mai antăiu sub despotismulu unui soldatu, era după acea suferi inca si umilirea invaziunii straine. In resaritul Europei a lipsit orice solidaritate- prin urmare dreptulu istoricu feudalul înfruntat pre unu timpu, relative forte scurtu prin manătare si braciul inaltu alu lui Iosifu, s'a potutu reculege si consolidă d'in nou, cea ce in adeveru s'a si intemplat. Dupa acea intilegă si eu, că Sincaliu ne mai vedinu alta cale de scapare, se aruncă si elu cu ai sci pre terenul dreptului istoricu, unde adversarii săi se credau mai tari si de unde elu voindu-a scote, căută unu punctu ca alu lui Archimede prin labirintele istoriei, pre atunci inca pucinu cunoscute.

Eram pregătitu, domnulu meu, ca să te vedu tractandu cu predilecția ideele naționale, istorice si literarie ale lui George Sincaliu si ale consociloru săi, intocmai precum ai si urmatu in ultimele trei părți ale discursului dta. Era in adeveru timpul, pentru ca generațiuniloru prezente să li se dea ocazie de a compara gradul culturei științifice, pre care se află barbatii de știința in susu atinsulu perioadă de ani 50, ca acela-a pre care se află in dilele noastre alesii naționalei românesci. Într'aceea se cuvine ca noi la asemenei ocazii să nu perdem d'in vedere ne-

loru. Dlu deriginte, carele astădui mai multu de unu patru de secolu la institutul nostru, luă cuvintul si esprimendu-si bucuria animei sale pentru cununia cea bogată a membrilor, ni demarcă marginile, intre care are să se misce activitatea societății, ne areță scopul pentru care parintii se ostenește sacrificând crescerei noastre avere si totu ce li este cu potintia; ne spuse, că va veni tempul in carele naționale si patria va cere si de la noi tributul, cu carele li suntem detori; dreptu aceea, să ne portăm astăzi, ca sperantia parintilor si a naționalei să fie recompensata, să adaugem la versul poetului: „Acum ori nici odata, uniti ve in sentiri si „unitive in fapte“; să lucrăm pana suntemu teneri, să emulăm in bine, să ne exercităm in cele necesarie, să ne ajutăm si să ne coregemu unii pre altii in caritate frățiesca. Cuvenitul parintiesc alu Dlu directore, rostitu in modu atragatoriu, facă ceea mai buna impresiune in membrii societății, cari la mai multe pasuri nu se potuta ratine de la manifestările bucuriei loru.

Se alăseră apoi oficialii societății, cu rezultatul urmatoru: notariu alu corespondintelor Moise Toma, notariu alu siedintelor Samuil Popu, bibliotecariu Michael Vlăciciu, studinti de clas'a a VIII., caseriu Gheorgiu Lazaru din clas'a a VII. Pentru foia societății, in care se diseru operațele cele mai bune ale membrilor, se alesera două redactori si anume: Atanasiu Tudeșcu unul d'entre cei mai activi membri si Ioanitu Clintocu, ambii din clas'a a VIII.

Acum Dlu condicatoriu salută tinerimea prin una cuvenită acomodată, intre altele dice, că binecuvintat este momentul, candu ne vede éra-si adunati ca să punem cîte, una petricea la edificiul culturei noastre naționale ne provoacă la diliginta regulată si constantă, ne spuse cuvintele lui Seneca, că nu se cade omului să se temă de sudore, espuse mai pre largu pretiul scintielor citandu mai multe sentimente meduose de ale intelectilor d'in vecime, d'inte care sentintă cea atâtă de frumosă a străbunului Cicerone: „Studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, in adversis per fugium ac solatium praebent, delectant domi, non impediunt foris, pernoctant nobiscum, peregrinant rusticantur,“ facă cea mai viua impresiune. Apoi, indemnandu-ne să fimu constanti si cu caritate frățiesca unul cîtra altulu, si-descoperi sperantia, că membrii si-vor implini cu scumpete detorintele luate a supra-si de buna voia. Mai urmă cuvenirea insufletitoria a unui membru, carea fiind compusa a nume si rostita cu vivacitate, cascigă viu aplause. Cu aceste siedintă prima se inchise. Siedintă a două s'a tenu in 30. oct. candu D. condicatoriu ne areță principiele, cari trebuie să conduca lucrările noastre, anume principiul religiosu maralui si principiul naționalu. Despre amendouă diseră mai pre largu intre placerea continua a membrilor cari se vedea petrunsi de adeverurile desfășurate.

Si cu aceste incepătul s'ară fi facutu; să sperăm că continuarea va urmă cu succesul dorit.

Moise Toma,
notariu corespondintelor.

Este a ne-voia ca, pre langa legi rele, să se pota admis în bine justitia acolo unde, ca si Ungaria, cineva e consiliariu pentru că e fratele unei persone inalte, cineva e presedinte de tribunalu pentru că e unchiul cemitelui supremu, cineva e secretariu ministeriale pentru că e fiul unei persone de mare influență, etc. in infinitum, si unde nu

auditele dificultăți, cu cari aveau a se luptă parintii nostri, intru castigarea de științe si in cunoștințe, in comparatiune cu abondantele midiul-loce, cari stau in dilele noastre la disputa junimei. Cum se potă ore ca oameni, cari aveau căte o plăsioara anuală de 300 fl. său 60 golbeni, să-si castige biblioteca copiosa, să adune multime considerabile de documente forte prețiose, in fine să intreprindă dese calatorie științifice, pre unu timpu, candu in totu cuprinsulu patriei loru lipsie orice drumu asternutu si orice mesagerie de posta. Acei barbati inse iubieau cu devotamentul absolutu naționale, limba, patria, știința; apoi santă scriptura dice cu mare dreptu, că caritatea implinește tote si învinge tote. De aici si numai de aici se si splica estraordinariu devotamentu alu acelora barbati.

Cu adeverata duiosă amu ascultatul apoteos'a ce faci dta lui George Sincaliu, si cu care ti inchisai discursul de astădi. Dta voiesei ca spiritul său să fie in midiulocul nostru. Candu vomu observă, cumă romanii cauta si cultiva istoria patriei si a naționalei cu acela-si zel, carele se vede si la celelalte popore de rasa latina, atunci se va simți la noi, că spiritul toturor barbatilor, pre cari i ai rechiamat astădi in memori'a noastră, arestandu de modelu posterității, se află in midiulocul nostru.

Ună d'in problemele societății academice, de alu carei-a membri alesu te salutamu noi astădi pre dta, este a recomandă naționalei studiul istoriei, era mai alesu a confaptui d'in tote poterile sale pentru cultivarea istoriei naționale. Această este si studiul dta de predilecție. Acestu campu, pre cătu de frumosu si atragatoriu, toc-

BÖSISORIA Societatea Academica Română.

Siedintă publică din 14. sept. 1869.

(Fine.) *)

In cătu pentru ideile religiose ale lui George Sincaliu, asă precum le-a dedusu dta din scriptele lui, apoi se intielege de sine, că acele era să se displaca forte multu la toti acei a, cari tineri mortisii la cunoscutea masima: divide et impera. — Ele mai displacu inca si la toti acei nefericii, cari nu suntu in stare de a se emancipa de rugină vechiului scolasticismu, carele face, ca confuziunea ideelor confesionali cu cele naționale, politice si sociale să nu mai incete nici odata.

„Iosifu iubitorulu de omenire imperatul morise, si principiile revoluționei celei mari in Ungaria si in Transilvania nu aveau sensu.“

Nu sciu, daca amă intilesu cu bine această sentință a dta respicata in partea discursului, in care desfasuri ideele politice-sociale ale lui Sincaliu Eu adica credu asă că acele idee ajunseră a fi cunoscute in străinările superioare ale locuitorilor si presimtite ca prin instinctu de massele poporului, cea ce se poate probă de o parte cu totu ce s'a seris si publicat in această materia in cei dieci ani ai domniei lui Iosifu II, pre cătu pres'a se bucură de libertate aproape absolută, era de altă, luptele

*) A se vedea nr. 116, 117, 118, 119, 120, 121, 22 si 123.

se tiene nece una sema la pabilitate ci numai la legatură de consangenicitate. Comitatul Unia dorei ni prezintă una asemenea situație. Este interesantă nesul familial ce predomina în acestu comitat. De astă dată comunicăm numai urmatorile legături de familie, ce le primim de la unu corespondinte alu nostru din comitatul in cestiu.

Bája István, Bája Sofia maritata Barcsay László, Bája Iosefa mar. d. Kenderessy Ábráhamnö, Bája Rosalia mar. d. Szereday Domokosnö si Bája Clara d. Leserü Antalnö au fostu toti cinci frati.

Bája Maria, soci'a lui Nopcea Vasilica, notabilitate istorica, e fet'a lui István, Barcsay László comitele supremu de acuma e fetiorul Sofiei, Kenderessy Mihály asesoru comitatense in Dev'a e fetiorul Iosefei, si Szereday Ignátz jude primariu diriginte e fetiorul Rosaliei; fet'a Clarei Bája e soci'a lui Bodola János, care e jude primariu si totu una data presiedinte la tribunalul d'in Dev'a, era fet'a acestui-a e maritata dupa Mihályi Béla, care e asesoru in Dev'a, unde dara socrusen e presiedinte. Cu Bája Maria (soci'a lui Nopcea) a fostu sora Francisc'a adeca Barcsay Lajosnö, fetiorul acestei-a Barcsay Sándor e perceptoru comitatense.

Asiè dara Bája Maria mar. Nopcea, Barcsay László comitele supremu, Szereday Ignátz jude primariu diriginte si Kenderessy Mihály asesoru comitatense, sunt prunci d'in franti său veri in prim'a linia, cu cari Bodola János jude primariu si presiedinte alu tribunalului d'in Dev'a e veru in a dou'a linia, era perceptoru Barcsay Sándor si unu altu asesoru d'in Dev'a, Mihályi Béla, in 3-a linia. — Unulu d'intre fetiorii comitelui supremu, Barcsay Béla, e jude procesuale, era cumnatulu asestui a Sándor Miklós e protonotariu si alu doilea, Sándor Lajos, este jurasoru. — Unu altu fetioru alu comitetului supremu, Barcsay Kálmán, e deputatulu Magiarilor d'in Hatieg, căci Romanii nu au participatu la alegeri. In fine e de obseruat, că Pára Antal, fostulu ratiucinistu dominale in Farcadinu la Nopcea Vasilica, e jude primariu si presiedinte la tribunalul d'in Hatieg.

Dreptu ace'a, éca ce serie R. Lamberger in „Pester Lloyd,” Nr. 154 din 1868, cu privire la administratiunea justitiei d'in comitatul Huniadorei:

„Este cunoscutu, că famili'a Nopcea are una influentia poternica in cottulu Huniadorei. Restaurarea d'in urma inca nu este decâtuna manopera a acestei familie, de-si capulu ei, Nopcea Vasilica, este unu cridatariu, a carui stare posesiunaria passiva este de trei ori mai mare decâtuna cea activa. Ca favoritu distinsu alu lui Schmerling, d'in prenuma eu sotia sa, ambii au una pensiune aproape la 4000 fl., firesce spre ingreunarea fondului tierei; era fetiorulu său, Francis Nopcea, a capetatu, totu d'in ace'a si inalta gratia, domniul de la Dev'a in arenda pre 25 ani pre langa una suma anuale de 22 mii fl., de-si altii a facutu oferte cu multu mai mari.

„Fiindu fetiorulu lui Nopcea comite supremu in acelui comitat pana in 1867 si totodata curatoru alu massei concursuale, tribunalul comitatense a trebuitu să fie cu cea mai mare crutiare in privint'a cridatariului tata alu comitelui supremu.

„Este necredintu ce se intempla in acelui comitat.

„Presiedintele tribunalului unde era insinuatu cursulu (Pára Antal, fostu directorul alu lui Nopcea),

a luat in arenda mosf'a, carea era pretiuita cu 600,000 fl numai cu 1000 fl. la anu, firesce că numai pro forma, căci cridatariulu a remas in folosint'a posesiunii si fostii iobagi fure siliti, in urm'a autoritatii comitelui supremu, fetiorul alu cridatariului, a face sluba gratis.

„In 1867, comitele supremu fiindu denumitul secretariu ministeriale langa Majestatea Sa, tribunalul se grăbi a numi unu altu massae curator d'in partid'a Nopcea, dara multimea creditorilor, mare parte banchieri d'in Viena, me alese de nou pre mine, tribunalul inse nu a decisu pana in momentul present.

„In asemenea impregiurări, ca creditoru primariu, am petitiunatu nu numai in favorul meu ci al tuturor consilioru mei, ca să se esmita său delege unu altu tribunalu. — Tabl'a regesca d'in Muresiu-Osiorheiu inse refusă esmissiunea, de-si in urm'a motivelor aduse era să rezulte, in orice statu constitutiunale, cercetare criminale contra tribunalului si massae curatorulu.

„Ei, dara presiedintele Tablei regesce, b. Apor, este unu defensoru energiosu alu magnatilor incarcati cu detoile, cari sunt de seft'a si calibrulu său. Aceasta se documenteaza prin exemple nenumerate, etc.

Ace'a ce serie Lamberger, cu privire la justitia d'in Huniadorei, nu s'a contestatu inca prin nimene.

— La aceste, comitele supremu responde, că in asemenea casu ar trebui ca si elu insu-si si gremialistii să paraseasca siedintia, căci toti sunt interesati in caus'a lui Olteanu. Asiè dara comitele supremu marturisit insu-si publice, că este interesat. Ce se poate deduce de aci?

Nu potui, Dle Red., să retaceu aceste incidente relative la caus'a lui Olteanu.

Protocolul

Adunare generala a Asociatiunii noastre aradane, pentru cultur'a poporului romanu, pre anulu VII-lea alu Asociatiunii adeca 1869/70.

Siedint'a II.

tinuta sub presiedintia Dui vice-presiedinte Sigismundu Popoviciu la 21 aug. 2 sept. 1869.

Nr. 6.

Conformu programului adunarei se citesc reporturile singuraticelor comisiunii esmise in siedint'a precedente. Referintele comisiunii esmiseră pentru esaminarea reportului generalu, D. Simeonu Popoviciu Deseanu citesc reportul comisiunii, alaturat sub A, in care propune a se aproba reportul generalu, afandu-se in consonantia cu protocolele siedintielor directiunali de prestre anu si cu actele singuraticelor oficiolaturi ale directiunii; cătu inse pentru acei colectanti ai asociatiunii, cari in intelesebul reportului generalu, nu au corespusu in desculu missiunei loru, comisiunea propune a se inlocă prin alti barbati zelosi; era in privint'a stipendiarei pentru incungurarea anomaliei, ce s'ară potă ivi, se propune, ca directiunea să se restranga numai la perceptiunile curinti anuali.

Prepunerele aceste ale comisiunii, adunarea le primeste, esprimandu recunoscinta sa directiunei pentru acuratet'a observata in agendele sale.

Nr. 7.

Comisiunna pentru cenzurarea socotei perceptorale si acelei privitorie la lasamentulu repausatului Iova Cresticu d'in Siri'a, reporteză sub B, că a astfel ambele ratiocinie de corecte, deci propune, ca atât perceptoriul cătu si fiscalul direcțiunei să fie absolviti de responsabilitatea ulterioara; in manipulatiune propune procederea areata mai susu la reportul generalu alu directiunei; sum'a realizata de 2044 fl. 86 $\frac{1}{2}$ cr. d'in lasamentulu lui Iova Cresticu să se alature cătra fondulu capitalu si să se manipule conformu regulamentului sustatoriu; era in privint'a sumei de 48 fl. 50 cr., nelicuidati doresce a se indrumă directiunea pentru a face pasii ulterioare spre liquidare.

Adunarea primessa propunerea comisiunii si o radica la potere de conclusu.

Nr. 8.

Comisiunea pentru facerea preliminariului pre anulu administrativ 186 $\frac{1}{2}$, asternu sub C, urmatoriulu elaborat in tipu de projectu bugetariu :

I. VENITURILE.

1. ordinarie

a) restulu cassei cu finea anului 186 $\frac{1}{2}$	1051 fl. 72 cr.
b) restulu balului naționalu d'in anulu trecutu	83 " —
c) percentele lasamentului Iova Cresticu	122 " 69 "
d) percentele dupa ofertele membrilor fundatori	72 " 65 "
Sum'a	1330 " 6 "

Crudului baronu Aporu,
Ce si ride de popor!

VI.

— Dare-aru sant'a Nascatore,
Strig'o mama desperandu,
Să rezara santulu sore
La Romani d'in candu in candu,
Si să-mi cresca copilasii,
Ca să vedia ucigasii
Că dreptatea nu-i eu ei,
Ci cu copilasii mei!

VII.

Ventu-i rece, plo'a-i tare,
Este nopte.. este frigu;
Goli de haine 'n drumulu mare,
Copii, mame sute strigă:
Crestini buni si frati d'au sang! ..
Lips'a-i mare, frigulu stringe:
Pentru banulu Creatoru,
Tindeti mana d'ajutoru!

Zantipu.

Ploiesci, 20 octombrie 1869.

(„Rom.”)

Ungurii si unu suspunu romanescu.

I.

Ventu-i rece, plo'a-i tare,
Este nopte, este frigu ;
Goli de haine 'n drumulu mare
Copii, mame, betrani strigă :
— N'avemu casa, n'avemu pane
Pentru adi si pentru mane ;
Nimicu pentru vîtoru,
Casiè vrù baronu Aporu ! ..

II.

Mama, pane ! toti strigara,
Tipandu sute de copii,
Aruncati pre usi afară
D'in strabunile chilii ;
Era mamele, miscate
Si cu pleopele muiate,

Dicu : rabdare, fiulu meu,
Casiè vrù dusmanulu teu !

III.

— Mi-i frigu, mama, prunculu striga
Sub alu gerului greu chinu ;
— Na putina mamaliga,
Fomea-ti mare să alinu ;
Căci Maghiarulu cu 'ngamfare
Ne-a luat casa si stare,
Pentru că te crescă la sinu
Si că te-am nascutu Romanu !

IV.

— Spune-mi mama, intréba fiulu,
Mai patu si-alti copii, ca noi,
Loviture cu calcâiulu
Pana-lu tabara in noroiu? !
— Nu, maicutia! in padure
Ursii, numai candu la mure
Vr'o victimă ei omoru,
Facu ea baronulu Aporu !

V.

— Domne, Domne, să dreptate!
Striga prunculu celu flamandu ;
P'e ce n'au umanitate
I rabdi, Domne? Pana candu? ..
— Taci, maicutia, nu mai plange,
Ca-ci sement'a i se va stinge

*

2. estraordinarie

a) restantă licuidată	7250 fl.
b) venitul operativ de la membri noui	1400 "
c) venitul aproksimativ d'in sortitura	2000 "
b) venitul balului	200 "
Sumă 10,850 "	

Deci veniturile la olalta facu 12,180 " 6 cr.

H. EROGATIUNILE.

1. ordinarie

a) restul stipendiilor d'in anul trecut	900 fl.
b) salariul notariului	600 "
c) arendă localității direcționali	260 "
d) pentru lemne de incăldătură	70 "
e) pentru lumine	20 "
f) pentru servitoriu	100 "
g) pentru spesele cancelariei și postali	40 "
h) prenumeratia diurnalelor	100 "
Sumă 2090 "	

De unde subtragundu-se spesele ordinare 1330 fl. 6 cr. rezulta un deficit de 759 " 94 "

2. estraordinarie

a) stipendie	900 fl
b) pentru carti pre semă bibliotecii	100 "
Sumă 1000 "	

Deci d'in veniturile setraordinare 10,850 fl.

subtragundu-se erogatiunile estraord. 1,000 "

rezulta un capital de 9,850 "

d'in care suplinindu-se deficitul eroga-

tiunior ord. 759 " 94 cr.

remane sumă 9090 " 6 "

Acestu projectu alu comisiunei, adunarea lu primesc de preliminaru pentru anulu administrativ 1869, impoterindu-se totu de o-data directiunea a face spesele necesarie pentru incasarea si licuidarea ulterioara a ofertelor si preste sumă preliminata sub lit. g) ca spese ordinare.

Nr. 9.

Se citescu raportările comisiunei esmise in caușa motiunilor de sine statutorie, si anume cu privire la cercarea facuta de societatea „Romani'a“ pentru colucrarea la mesurele trebuintiose in interesulu dotarei unei docenture de limb'a romana la universitatea de Vien'a, propune, ca asociatiunna să se dechiare prompta de a concurge la alegerea si recomandarea unui individu pentru docentur'a limbei romane infinitand la universitatea de Vien'a, spre care scopu să fie delegata directiunea asociatiunei cu deplina impotere; propune mai departe ca adunarea să recrće pre on' consistoriu gr. or d'in Bucovin'a, ca incătu i-va fi cu potintia, să asecure ore-si-care ajutoriu pentru imbutatirea dotarei acelei docenture; inse cu privire la concurgerea materiale d'in fondulu asociatiunei pentru marirea salariului docenturei de sub intrebare, comisiunca conformu mediloceloru actuali, semte nepotint'a de a satisface recercarei. Propunerea comis. se primește.

Nr. 10.

S'a cettu reportulu referitoru la motiunea facuta de Custante Gurbănu pentru infintarea institutelor de educatiune domestica pentru tenerimea romana studiosa si pentru radicarea unui pensiunatu centralu pentru fetele romane; in care privinția, comisiunea asta de bine a se lăua de o cam-data numai notitia, pana candu asociatiunea va deveni in mei placuta pusctiune materiale. Se primește.

Nr. 11.

Motiunea Dlui Demitru Bonciu, ca să se numește una comisiune pentru strafomarea statutelor asociatiunei astă, ca in acele să se cuprinda si unele puncte cu referintia la latirea industriei intre romani, — comisiunea o dechiara de superflua, de ora-ce acesta dispunere se cuprinde in §. 1. alu statutelor; motiunea să se modifice astă ca directiunea să se indrumze a studia obiectul d'in cestinu si pre adunarea viitora generala a face propunere meritaria pentru latirea industriei intre Romani.

Propunerea se primește cu esprimerea dorintiei intonate de d. C. Radulescu ca fiese-care membru alu asociatiunei să si iie sarcin'a de a lati acestu medilocu al culturei poporali.

Nr. 12.

Motiunea Domnului I. P. Deseanu, ca pre ve-nitoriu să se dă fia-carui membru alu asociatiunei diploma de membru numai pre langa taș'a oblegata de 50 cr. Se primește.

Nr. 13.

Alta motiune a Dlui P. Deseanu, ca să se dă directiunei instructiune speciale spre a clucră unu planu dupa care să-se pota cascigă pre actiuni in favoarea

asociatiunei una casa in Aradu, avendu a reportă la ve-nitoriu adunare gen. Se primește.

Nr. 14.

A treia motiune a domnului Ioanu Popoviciu Deseanu, ca să se faca de nou pasii necesari la guvernul pentru ca adunările generale să se pota tine ambulante, comisiunea o asta de salutară pentru promoverea scopurilor asociatiunei, in cătu inse aceea tientesce la schimbarea statutelor, doresce a se observă modalitatile prescrise in §. 16.

Luandu-se la pertractare propunerea lui Ioanu Popoviciu Deseanu adunarea generale decide a se insarcină directiunea a face de nou pasii la guvernul tierei pentru realizarea decisului adunării generale d'in anulu 1866. Nr. 17 dupa care adunările generale au a fi ambulante, si se esprime dorint'a generale, că acătă petitiune a asociatiunei să se substerna la locurile competente prin deputati dietali romani.

Nr. 15.

Referintele comisiuneei pentru cercetarea socotelor sortiturei, dlu Iosifu Belisiu raporta, că pentru sortiuri s'a incassat preste 2000 fl. pentru bilet 380 fl. de la espusetiunea objectelor 268 fl si că comisiunea speră că si de acum voru incurge bani pontru losuri; prin urmare propune, ca Directiunea să se autorizeze cu incassarea sumelor sperative avendu a reportă resultatulu in adunarea viitora generale, éra zeloselor dame, care au concursu prin ofertele sale la sortitura filantropica națiunale, propune a li se votă recunoștința d'in partea asociatiunei.

Propunerea comisiuneei, adunarea o primește d'impreuna cu amandamentul facutu de Ioanu Popoviciu Deseanu, ca aceste zelose dame romane, in intielesulu §-lui 4. d'in statute, se dechiară de membre ajutatorie ale asociatiunei si se decide a se provede cu diplome — gratis.

In legatura cu acătă dispusetiune se determină licitarea acelor objecte, cari, d'in diu'a de asta-di, in restimpu de 6. septemane nu se voru scote de la asociatiune; éra in privint'a sortiturei viitorie, directiunea se insarcină a face unu planu de sortitura, si alu asterne adunării viitorie.

Nr. 16.

Fiindu la ordinea dilei alegerea directiunei, dupa ce Dlu directoru primariu Ant. Mocioni in numele său si alu directiunei multumi adunarii pentru increderea de pana acum, dlu presedinte provoca adunarea la alegere nouă, deci s'a alesu prin aclamatiune urmatorii DD.: directoru primariu: Antoniu Mocioni, deput. dietale, directoru secundariu: Ioanu Popoviciu Deseanu, advocatu in Aradu, percepto: Emanuil Misiciu, asesoru comitatensu in Aradu, esactoru Ioane Goldisius v. notariu comitatense in Aradu, economu Teod. Serbu, v.-notariu comitatensu, bibliotecariu Stefanu Siorbanu, asesoru comitatensu, notarin Petru Petroviciu. De membri ai directiunei s'a alesu totu prin aclamatiune urmatorii DD.:

1. Vincentiu Babesiu, deput. dietalu, 2. Ioanu Siorbanu, capitantu supremu in pensiune, 3. Dr. Iosifu Hodosiu, deput. dietalu, 4. Mironu Romanu, deput. dietalu, 5. Demetru Bonciu, advocatu in Aradu, 6. Dr. Atanasius Siandoru, profesor de pedagogia in Aradu, 7. Georgiu Dogariu, cetatienu in Aradu, 8. Dr. Aleșandru Mocioni, alegatu dietalu, 9. Aleșiu Popoviciu, advocatu in St. Ana, 10. Ioanu Suciu, notariu comunalu in Socodoru, 11. Ioanu Rosiu, asesoru la magistratulu orasului Aradu, 12. Lazaru Onescu, alegatu dietalu.

Nr. 17.

Cu ocasiunea acestei adunari s'a mai dechiarat de membri ai asociatiunei urmatorii DD. Constantin Radulescu, advocatu in Lugosiu, Nicolau Butariu preotu in Bodescu cu tașa anuale de 2 fl. Simeonu Popoviciu Deseanu notariu comunalu in Giula Varsianu cu 6 fl., Ioanu Luca jurasoru comitatensu in Agrisiu cu 3 fl., Georgiu Carabasiu preotu in Sânta cu 2 fl., Arseniu Leuca preotu in Lazuri cu 2 fl., Ioanu Selagianu cu 2 fl., Vasiliu Tomita preotu cu 2 fl., Stefanu Adamu 40 fl.

Nr. 18.

Dupa-ce adunarea esprime multumita dlu vice comite Ales. Nagy pentru localul adunării, presedintele la 2 ore dupa med. dechiară a VII adunare generale de inchiată.

Autenticat in sedint'a tienuta in Aradu 5/17 Octombrie 1869.

Sigismundu Popoviciu Custante Gurbănu
presedinte notariu substitutu
estrada de Petru Petroviciu
notariulu Directiunei.

VARIETATI.

** Unul d'in urii mai recenti ai „Familiei“ se recomenda multu prin doui articii interesanti, si anume unul d'in pen'a genialei nostre literatrici Dr'a Dunca si altul plin de spiret, subsemnatu de August'a, care dorim să nu incete d'a colcură cu frumosulu său talentu la „Familia“ chiamata d'a nobilită si delectă inimile frumosului seseu romanescu.

** (Schelete de oameni petrificate) s'a desgropat la Huedinu de lucratorii de la calea ferata pre lini'a Oradea-Mare-Clusiu spargundu o stanca. Unu scheletu s'a sfarcmatu (prin nebicare de sama) in bucatielle, cu tote aceste unele părți se potu recurose, de la altu scheletu s'a frantu numai pecioarele pentru că lucratorii au recunoscutu indata pretios'a descoperire. Conducatorii lucrărilor (pote că angli) a datu ordene că se sistez lucrarea si să se continue numai in prezentă a priceputorilor. Arheologii acceptă cu nerabdare reportul priceputorilor d'in faci'a locului si daca osile desgropate nu voru fi petrificate de animale, se dă cu socotela că descoperirea va fi cu multu mai interesante, adeca lumea literaria va primi scirea importante despre „homodiluvii testis!“ de atât ori afirmata si totu-de-aun'a combatuta pentru că au lipsit dovedile. Se vedem, poate că lumin'a va să vina chiaru de la Huedinu d'in Transilvania.

** (Runicer romane) In Bud'a Vechia (Aquinum seu AdAqua alu strabunilor nostri, magasinu nescat de anticități romane, — pre insul'a fabricii de năi (corabie) cu ocasiunea sapărilor mai recenti lucratorii dădera de unu pariete de pietre carele au fostu o parte d'in pomposele scaldatori romane.

** (Anticități romane) In Sabari'a nemt. (Steinamanger, — ung. Szombathely.) vechi'a colonia romana d'in cele mai avute si infloritoria a le Pannonei cu numele intregu „Claudia Savaria Augusta“ s'a gasit de curențu unu banu de atru d'in dilele imperatului Valente, mai multe bucăti de bani de arama, doue meciuri de argila, mai multe bucăti de lacrimarie (sticle de pastrat lacrimele), etc. etc. Ose omenesci s'a adunat ca la 12 cantarie. Intr'unu anghiu s'a gasit ca la doue măsuze de grâu, carele e de totu negru dar de altintre firele (grauntii) sunt intrege. E probabil ca tote obiectele aceste s'a ingropat atunci candu Sabari'a fu ruinata prin cutremuru de pamentu la an. 455. dupa N. Iui Cr.

** (Calindariulu „Guri Satului“) pre anulu 1870, compusu si edatul de Iosifu Vulcanu a esit de sub tipariu. Cuprinsulu i este pe etatoriul. Pretiul 40. cr.

** (Arciducele Iosefu in Transilvania) in caleori'a sa către Clusiu fu intempi-nat si bineventat in Gyalu de comitele supr. alu Clusului, carui-a arciducele a respunsu: „Fiti convinsi, că eu, ca magiaru a deverat nu me voi lasă a fi intrecut de nimene in credintia către regele si in iubire către patria, ér' ca honvedu, de-si dorescu să ne potem bucură de una pace duratoria in interesulu desvoltarei patriei noastre, totu-si candu va cere trebuint'a, me voi astă in fruntea honvedilor meu!“ In Clusiu fu primitu cu mare solemnitate. Luni in 8 nov. tienu revista asupr'a armatei honvedilor (infanteria si husari) recomenda respectarea numelui de honvedu atât in tempa de pace, cătu si in resbelu cu tote că — adause elu, n'am pentru ce să vi-o mai spunu candu toti sunt emu-magari. Marti plecă spre Alba-Juli'a.

Sciri electrice.

Paris, 9. noemv. Ollivier se departă d'in Paris pentru că imperatulu au respinsu conditiunile întrării lui in cabinetu.

Paris, 10. noemv. Ministrul de finanțe in reportulu său propune enquête (cerșetarea) cestiunii monetarice si baterea de aur (galbeni) in valore de 25 franci.

Cattaro, 10. neemv. Nai'a de resbelu „Moeve“ bombardă adi-nopte asupr'a insurgenților, cari amenintări Bassieciulu. D'in Castelnuovo s'a tramsu unu despartimentu de venatori spre Bassicu, de ora-ce se temeu de una navelire neasteptata. Comandantele Auersperg a tramsu pre capitanolu cercualu d'in Castelnuovo ca să raporteze despre incordarea comunelor d'in apropiare. In Castelnuovo s'a inceputu negotiatiuni de supunere d'in partea membrilor d'in pregiuru.

Viena, 11. noemv. „Presse“ dice, că Rochefort a plecatu spre Londr'a, să va intorce in se dominează d'impreuna cu Ledru-Rollinu, care este candidatul in cercul alu treile-a de alegere. Se temu, că voru inchide pre Ledru-Rollinu.

Proprietariu, editoriu si redactoriu responditoriu.
ALEXANDRU ROMANU.